

LA POPULARITAT CREIXENT DE LA METEOROLOGIA

Enquestes realitzades per alguns mitjans de comunicació sobre l'interès dels lectors i espectadors sobre els seus continguts han permès confirmar que la informació meteorològica és una de les més consultades, especialment en la premsa escrita i en la televisió. La demanda de prediccions i dades ha crescut de manera tan espectacular en els últims cinc o deu anys, que el que antigament era una petita peça perduda en la pàgina d'almanac dels periòdics s'ha convertit, a hores d'ara, en la pedra angular del trencaclosques informatiu diari. I açò succeeix tant a Espanya com a la resta d'Occident, on a més les televisions i els diaris d'informació general han estat desbancats, en el primer lloc de les consultes, per Internet. Com ja ho era l'astronomia des de fa segles, aquesta demanda d'informació ha acabat convertint la meteorologia també en una ciència popular. L'interès per aquesta matèria es concreta actualment no sols en aquesta atenció popular constant sobre les prediccions de l'oratge i els fenòmens atmosfèrics, sinó també en el fet cridaner que milers d'aficionats observen directament el temps amb estacions meteorològiques pròpies. El que en la dècada dels vuitanta era cosa d'uns pocs observadors del temps aficionats s'ha transformat, en aquesta primera dècada del segle XXI, en una vertadera xarxa d'observadors privats que aporten les seues dades desinteressadament, tant mitjançant l'enviament a l'Institut Nacional de Meteorologia (INM), al Servei Meteorològic de Catalunya i a altres centres especialitzats, com mitjançant la difusió directa a través d'Internet.

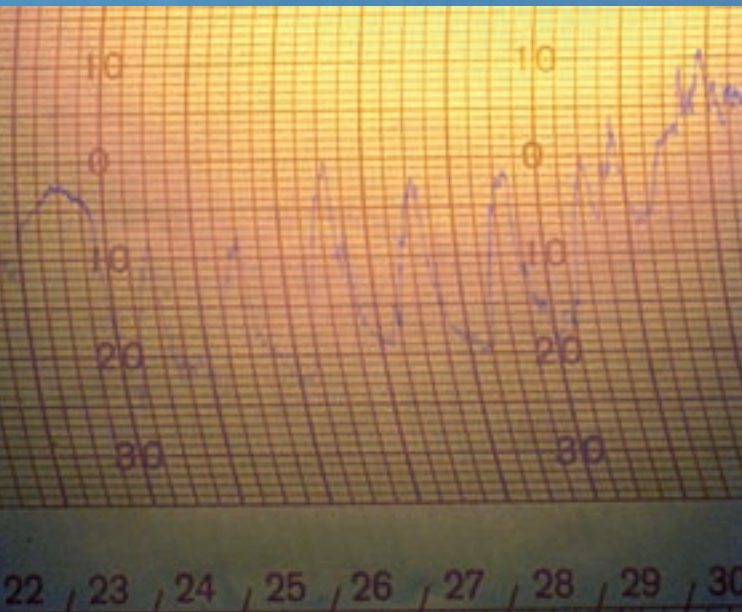
Per a aquells qui xalen bussejant en la xarxa, a Espanya un dels portals estrella d'Internet és Meteored (www.meteored.com). La profusió de dades que hi ha en aquest portal, amb testimonis directes dels seus membres, ha aconseguit tal èxit que molts meteoròlegs de l'INM reconeixen que el consulten diàriament. Com ocorre en la resta de la xarxa, també aquí es troba de tot, però el bo eclipsa el pitjor amb tal rotunditat que aquest portal ha acabat convertint-se en una de les fonts fiables de consulta meteorològica a Espanya. A dins es donen

cita milers –sí, milers– d'aficionats que, a més, en molts casos aporten les dades de temperatura, precipitació i estat del temps de la major part del territori, amb la qual cosa la veritat és que en l'actualitat qui desitge conèixer alguna dada en temps real probablement la trobarà amb major facilitat via Meteored que no a través de la pàgina web de l'INM (www.inm.es), que, a pesar de ser la institució oficial que ostenta les competències meteorològiques, no pot competir en rapidesa i continuïtat amb l'abnegació d'aquesta xarxa d'aficionats.

Juntament amb això, la passió per la meteorologia a Espanya té un dels seus grans nuclis al Mediterrani. Catalunya, la Comunitat Valenciana i Balears figuren entre les comunitats en què la població està més atenta als vaivens de l'atmosfera, potser per aquesta especial personalitat climàtica de les tardors mediterrànies que ha mogut nombroses persones –la majoria joves d'entre 20 i 35 anys i alguns d'ells amb tan sols 15 o 16– a instal·lar-se la seua estació meteorològica personalitzada. La tecnologia actual permet, a més, que les estacions aboquen directament les dades observades de temperatura, precipitació, vent i pressió atmosfèrica a l'ordinador, i que des d'aquest s'exporten a Internet, amb la qual cosa l'enriquiment científic gràcies a aquesta labor divulgadora és més que notable.

Pot semblar un fet anecdòtic, però l'afició a la meteorologia a Espanya està permetent en els últims anys ampliar les aportacions de les sèries climatològiques dels observatoris principals, fins al punt que coneixem efemèrides de temperatures i precipitació que eren desconegudes fins ara o, simplement, no s'havien difós. Un exemple recent és el descobriment, per part de diversos aficionats, que al gener del 2007 es va assolir una temperatura de $-29,8^{\circ}\text{C}$ al port de la Ragua (Granada), un valor que figura entre els màxims rècords de fred coneguts a la Península i que oficialment no s'havia donat a conèixer. Cal recordar aquí que, segons les dades oficials de l'INM, la temperatura més baixa que es coneix a Espanya són els -32°C assolits el 2 de febrer de 1956 –en la major onada de fred patida per Espanya en el se-

«L'INTERÈS PER LA METEOROLOGIA ES CONCRETA ACTUALMENT NO SOLS EN L'ATENCIÓ CONSTANT SOBRE LES PREDICCIONS I FENÒMENS, SINÓ TAMBÉ EN EL FET QUE MILERS D'AFICIONATS OBSERVEN DIRECTAMENT EL TEMPS AMB ESTACIONS METEOROLÒGIQUES PRÒPIES»

Gràfica amb l'evolució de la temperatura a l'estació meteorològica de Torremocha (Terol), durant la intensa onada de fred de desembre de 2001, en què hi va haver mínimes per davall dels -20° uns quants dies seguits.

Panoràmica de la vall del Jiloca (Terol) després d'un temporal de neu en febrer de 2006.

© Roger Agament

Estació meteorològica privada a Sobrestany, Girona. A la garita meteorològica s'utilitza, entre altres instruments, un termohigrògraf, un aparell de registre que anota l'evolució de la temperatura i la humitat relativa en una gràfica.

gle XX– en l'Estany Gento (Lleida), seguida dels -30 de Calamocha (Terol) el 17 de desembre de 1963. Això és només un exemple de les aportacions de nombrosos aficionats, el principal mèrit dels quals, en molts casos, és que observen la naturalesa en condicions realment adverses, com ara temperatures molt per sota dels zero graus, o tempestes intenses, i tot per, posteriorment, compartir els reportatges fotogràfics que en fan.

Potser aquesta és la segona gran transformació de la meteorologia espanyola en els últims 25 anys. La primera va ser el procés de modernització i d'augment dels recursos humans que oficialment es va escometre en la dècada dels vuitanta, després de les gravíssimes avingudes de la tardor de 1982 en les conques dels rius Xúquer, Cinca i Segre, com també la catastròfica inundació de Bilbao del 1983. Aquella modernització va permetre a la meteorologia espanyola equiparar-se a la de la resta d'Europa i especialitzar-se en un concepte especialment valuós per a la personalitat climàtica del nostre país, com és el de la vigilància atmosfèrica.

Però fins fa poc, a França, Regne Unit, Alemanya i molts altres països occidentals la popularitat de la meteorologia com a ciència avantatjava amb escreix la que es donava a Espanya. Avui podem afirmar que també s'ha produït aquesta segona equiparació i que l'aficionat espanyol, com ja feien els alemanys i els francesos dècades arrere, també contribueix a l'enriquiment científic en els àmbits meteorològic i climatològic. I és que, de la mateixa manera que resulta sorprenentment màgic observar pel telescopi objectes celestes tan espectaculars com el cúmul estel·lar de les Plèiades, també és esglaiador el seguiment visual i fotogràfic del desenvolupament d'una tempesta o l'estudi d'un temporal de neu. L'observació de l'oratge és, sens dubte, una de les meravelles que la naturalesa posa al nostre abast, i a Espanya milers de persones senten ja aquesta crida.

VICENTE AUPÍ

Levante-EMV

© V. Aupí